

Turinys

- 04. Mūsų planeta
- 06. Kas yra vabzdys?
- 08. Pasaulio platybėse
- 10. Vabzdžių raida
- 12. Bitės – didžiosios apdulkintojos
- 14. Vikšrai
- 16. Žvynuoti sparnai: drugiai
- 18. Naktiniai drugiai
- 22. Skorpionmusės
- 24. Tarp medžių: kuprosios cikados
- 26. Tarp medžių: vabalai
- 30. Statybininkai aukštybėse
- 32. Statybininkai ant žemės
- 34. Ugninės skruzdėlės

- 36. Savigyna
- 38. Štai matai mane, o štai jau nebe
- 40. Vabzdžiai maldininkai
- 42. Vorai nėra vabzdžiai!
- 44. Straubliuočiai ir vabzdžiai
- 46. Pavojus: nuodai!
- 48. Vorai kryžiuočiai
- 50. Milžiniški ir mažulyčiai
- 52. Maži, bet pavojingi
- 54. Išsaugojimas
- 56. Žodynėlis

Mūsų planeta

Vabzdžiai neabejotinai yra viena nuostabiausių ir įvairiausių gyvybės formų mūsų planetoje. Vabzdžiai ir nariuotakojai egzistuoja nuo tada, kai Žemėje atsirado gyvybė. Jie platina augalų sėklas, jų iškastais tuneliais į dirvą patenka oras ir teka vanduo, taip pat jie padeda skaidyti negyvus gyvūnus ir yra maisto šaltinis kitiems.

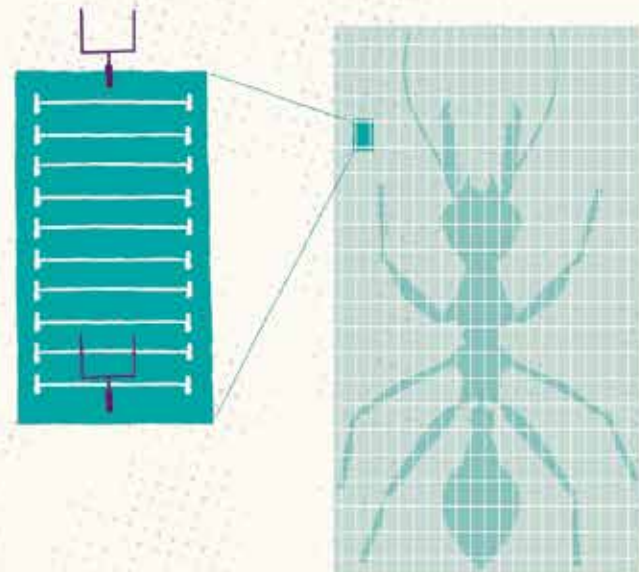
Jie gali būti maži kaip smeigtuko galvutė arba dideli kaip delnas. Gali statyti milžiniškas tvirtoves arba pakelti tūkstantį kartų už save didesnę svorį, skraidyti mylių mylias ieškodami tinkamo partnerio arba metų metus ramiai tūnoti po žeme.

Apskaičiuota, kad mūsų planetoje yra daugiau nei milijonas žinomų vabzdžių rūšių (kol kas neatrastų – ir dar daugiau!), o jų formų, spalvų ir dydžių įvairovė labai didelė. Vabzdžiai sudaro beveik 90 procentų visų gyvų planetos būtybių!

Kiekvienoje kvadratinėje Žemės paviršiaus mylioje gyvena 10 milijardų vabzdžių, t. y. beveik tiek, kiek pasaulyje žmonių.

Beveik 90 procentų gyvų planetos būtybių sudaro vabzdžiai.

Viena kvadratinė mylia prilygsta 484 futbolo aikštėms, o šiame plote galima rasti 10 milijardų vabzdžių.

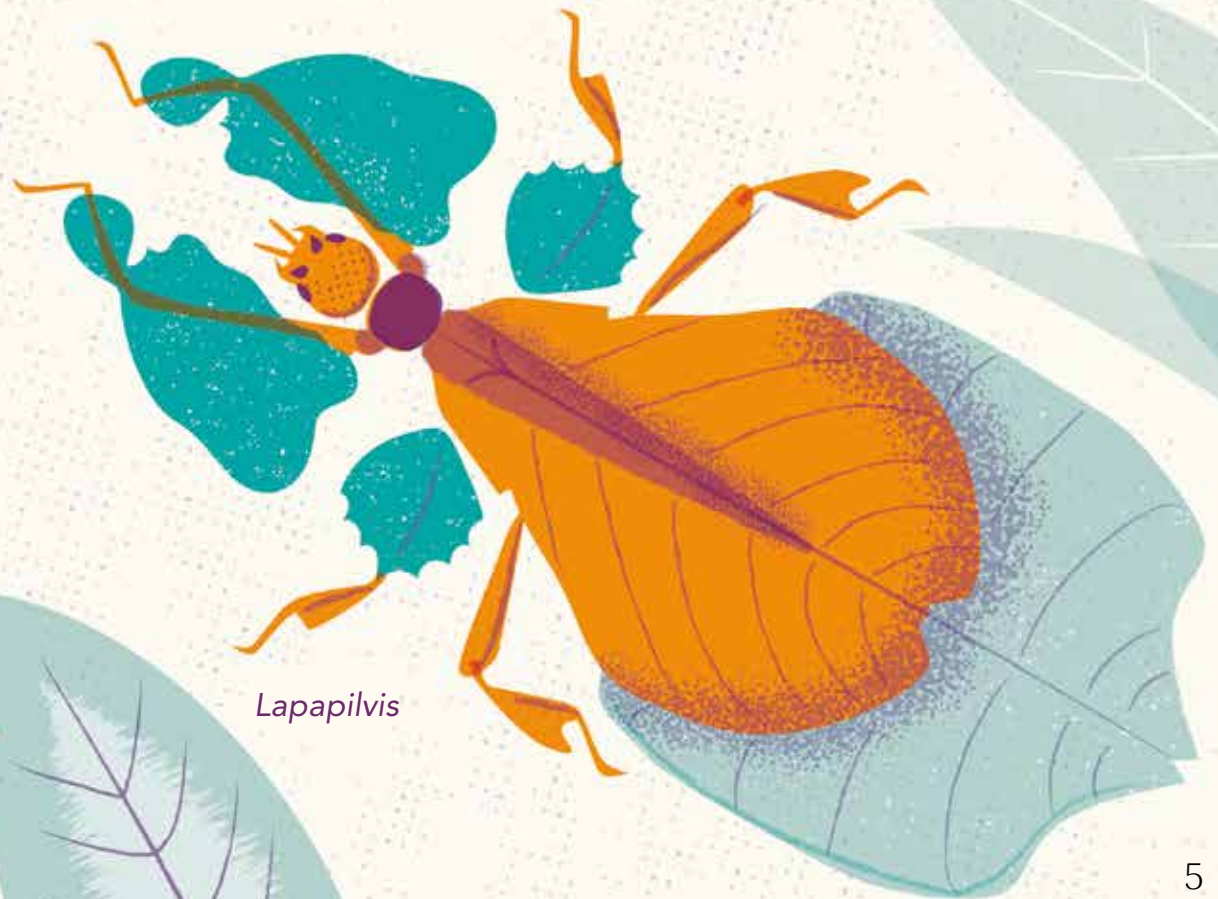
Vabzdžius ir nariuotakojus tirianti mokslo šaka vadinama **entomologija**.

Vabalas ūsuotis

Pirmųjų žirgelių fosilijos siekia karbono periodą beveik prieš 360 milijonų metų.

Lapapilvis

Štai matai mane, o štai jau nebe

Kai kurios vabzdžių rūšys geba pasislėpti visiems matomoje vietoje. Tai vadinama maskuote.

Kad apsisaugotų nuo kitų plėšrūnų arba nepastebėti galėtų persekioti savo auką ir medžioti, jie susilieja su aplinka ir supančia augalija ir tampa beveik nematomi.

Vabzdžiai labai evoliucionavo ir jų išorinė išvaizda gali būti tokia panaši į aplinką, kurioje jie gyvena, kad kai kurių beveik neįmanoma pastebėti.

SAUGOKIS GYVATĖS!

Žalios ir rudos spalvų linderinio sklandūno vikšras gali išpūsti savo kūno dalis ir išdidinti juodas dėmeles, kad šios atrodytų lyg didžiulės akys. Taip jis puikiai imituoja gyvatę.

*Linderinis
sklandūnas*

AUSTRALINĖ GYVALAZDĖ

Vieni iš geriausiai užsimaskavusių vabzdžių priklauso gyvalazdžių būriui. Australinės gyvalazdės atrodo kaip sudžiūvę lapai ir lengvai susilieja su aplinka.

ŠLYKŠTUS APSIAUSTAS!

Kai kurių kuprotųjų cikadų lervos atrodo kaip paukščių išmatos... Kas išdrįs paragauti?